

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

X

tegen

SCEPTR

Met een mail van 11 juli 2020 dient de heer X een klacht in tegen SCEPTR. Aanleiding is het volgens hem ontoereikende antwoord van de redactie van 15 mei 2020 op zijn vraag in verband met het recht op vergetelheid. De heer Jurgen Ceder antwoordt namens SCEPTR met een brief van 3 september, waarop X reageert met een brief van 28 september en Jurgen Ceder opnieuw repliceert met een brief van 7 oktober 2020.

Een rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft via videoconferentie een hoorzitting gehouden op 26 november 2020. X en zijn echtgenote woonden de hoorzitting bij. Voor SCEPTR waren Jurgen Ceder en voorzitter van de vzw SCEPTR Karl Van Camp aanwezig.

DE FEITEN

Klager vroeg aan de redactie van SCEPTR om een artikel over hem offline te halen. Dat verscheen op 26 september 2019 onder de titel *Docent gaat boekje te buiten: klimaatacties in ruil voor 20/20*. De redactie liet hem weten dat ze niet inging op zijn vraag omdat het artikel geen onwaarheden of fouten bevat en inhoudelijk van belang is voor de lezers.

Het artikel gaat over een docent van een hogeschool, van wie een les ontspoorde omdat hij het examen wou vervangen door klimaatacties. De studenten moesten de burgemeester van Antwerpen overhalen om wegens de hoogdringendheid van de klimaatzaak de noodtoestand in de stad uit te roepen. In ruil zouden ze 20 op 20 krijgen voor het examen. Volgens het artikel was de docent in het verleden actief voor Groen en PVDA.

Klager beroept zich in zijn mail aan de redactie op het recht op vergetelheid. Hij schrijft in zijn mail dat het artikel hem identificeerbaar maakt door de vermelding van het vak dat hij geeft. Hij zegt ook dat het niet volledig waarheidsgetrouw is omdat hij zich op het moment van de feiten in een situatie van medische ongeschiktheid bevond om les te geven.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

KLAGER zegt dat het artikel verwijderd moet worden omdat hij op het moment van de feiten medisch ongeschikt was en het artikel daardoor een onjuiste en onvolledige weergave van de feiten is. Er is geen maatschappelijk belang om het beschikbaar te houden.

Klager verwijst naar medische ongeschiktheid op het moment van de feiten, waarvoor hij aan de Raad een medisch attest van juni 2020 voorlegt. Een toestand van medische ongeschiktheid maakt deel uit van het privéleven en plaatst klager in een kwetsbare situatie. Bijgevolg heeft de journalist met zijn publicatie, mogelijk onbewust en onbedoeld, het privéleven geschonden, aangezien de Code bepaalt dat een journalist in het bijzonder

omzichtig moet omgaan met mensen in een kwetsbare situatie. Dat is niet gebeurd en daarom is een definitieve en volledige verwijdering van het artikel nodig. Klager heeft er begrip voor dat zijn medische context op het moment van publicatie niet gekend was door de redactie, maar er is geen maatschappelijk belang om de informatie online beschikbaar te houden. Klager zegt dat hij daar schade van ondervindt. Vanwege de medische context wenst hij niet in te gaan op de onjuistheden in het artikel.

Het maatschappelijk belang van een zo volledig mogelijk archief en het recht op informatie wegen in dit geval niet op tegen het privébelang. Een artikel kan immers niet bijdragen tot enig maatschappelijk belang of tot een maatschappelijk debat als wat zich afspeelde medisch te verklaren is, en niet politiek, zoals het artikel suggereert.

Een les is geen publieke manifestatie en is niet toegankelijk voor de pers, wat impliceert dat er geen toestemming is om erover te publiceren of beelden te maken. Klager is ook geen publiek figuur. Het artikel gaat over zijn hoedanigheid als docent, niet als burger. Als burger was hij onafhankelijk kandidaat voor een politieke partij en zetelde hij in de OCMW-raad. Hij trad ad hoc ook op als woordvoerder van een burgerbeweging. Dat behoort tot zijn burgerrechten, maar maakt hem niet tot een publiek figuur. Als docent en expert heeft hij nauwelijks het publieke debat opgezocht. Vanuit die hoedanigheid is er geen maatschappelijk belang om te berichten of het artikel online te houden. De journalist vermengt in het artikel de hoedanigheden van docent en burger, wat de geloofwaardigheid van klager als docent en zijn integriteit als burger schendt.

Het maatschappelijk belang is meer gebaat bij de verwijdering van een artikel over een docent die, op het moment van de feiten, niet de docent was die hij normaal is en niet betekende wat hij gewoonlijk betekent voor het leerproces van studenten. Studenten die informatie opzoeken, zijn niet gebaat bij het beschikbaar houden van onjuiste en onvolledige informatie over klager of zijn vak.

Klager kreeg van SCEPTR een antwoord op zijn vraag om het artikel te verwijderen, waarin de redactie hem vroeg welke de feitelijke onjuistheden waren. Hij vond het irrelevant om daar op in te gaan omdat hij de verwijdering van het artikel wenste.

SCEPTR zegt dat het recht op vergetelheid niet geldt voor publieke figuren, noch voor recente feiten, en dat het maatschappelijk belang van het archief en het recht op informatie enkel om zwaarwichtige redenen opzij geschoven kunnen worden. Die redenen zijn er niet.

SCEPTR zegt dat het recht op vergetelheid een evolutief begrip is. Het dateert van 2014, toen het Europees hof van justitie een uitspraak deed over een klacht tegen Google. Maar dat ging niet over het offline halen van een artikel van een nieuwsmedium, wel over het weghalen ervan uit de zoekresultaten van Google. Dit arrest was niet van toepassing op journalistieke activiteiten. De uitbreiding naar internetarchieven van de pers kwam er in 2016 met een arrest van het hof van cassatie. Maar intussen voorziet de Algemene Verordening Gegevensbescherming een uitzondering voor de journalistiek, waarnaar ook de Vlaamse Vereniging van Journalisten verwijst. Dit is een eerste reden om de vraag van klager af te wijzen. Hij kan zich overigens wenden tot Google.

Uit het arrest van het hof van cassatie blijkt ook dat het recht op vergetelheid niet geldt voor publieke figuren en recente feiten.

Klager stelde zijn vraag aan de redactie acht maanden na de feiten, wat betekent dat ze nog recent waren. De Code van de Raad voorziet geen termijn, maar in een eerdere uitspraak oordeelde de Raad dat het verzoek van een klager na meer dan een jaar na publicatie niet ingewilligd moest worden omdat de feiten recent waren. Het hof van cassatie spreekt in een arrest van ‘heel veel jaren na de feiten die het artikel weergeeft’.

Klager is een publiek figuur. Hij werd in 2012 verkozen in een gemeenteraad, zetelde in een OCMW-raad en was in 2018 kandidaat voor PVDA voor de provincieraadverkiezingen, wat ook blijkt uit de propaganda van de partij. Verder was hij woordvoerder van een milieuactiegroep, waarmee hij recent verschillende keren vrijwillig de publiciteit heeft opgezocht. Hij schreef in die hoedanigheid ook een vrije tribune in een krant. De politieke blog van klager staat nog steeds online.

Zijn betwiste acties als docent vloeiden duidelijk voort uit zijn publieke, politieke engagement. Ze waren zeer politiek geladen en lagen helemaal in lijn van zijn politieke activiteiten. Klager viseerde in zijn les de burgemeester van Antwerpen, wiens beleid hij al eerder publiek op de korrel had genomen over de vestiging van chemiebedrijf Ineos.

In deze omstandigheden is het beroep van klager op het recht op vergetelheid niet van aard om van het principe uit de Code af te wijken. Dat zegt dat het maatschappelijk belang van zo volledig mogelijke archieven en het recht op informatie in principe zwaarder doorwegen dan het belang dat personen kunnen hebben bij het verwijderen, anonimiseren of niet meer toegankelijk maken van gearchiveerde artikelen.

Klager roept medische ongeschiktheid in om zijn recht op vergetelheid te onderbouwen, maar de pers is geen rechtbank en heeft noch de taak, noch de middelen om te onderzoeken of te oordelen in welke mate de feiten het gevolg zijn van een medische context. Het enige wat SCEPTR heeft is een attest dat klager tijdens de procedure bij de Raad heeft bezorgd en dat dateert van negen maanden na de feiten. En zelfs als er sprake was van een medische context, dan nog kan de redactie niet uitmaken in welke mate de daden van klager daar het gevolg van waren. Dat is overigens ook geen reden waarom niet over de daden bericht zou mogen worden. Een medische context kan eventueel vermeld worden, maar betekent niet dat het nieuws gecensureerd moet worden.

BESLISSING

Het initiatief dat klager in zijn les nam, was maatschappelijk relevant om over te berichten, niet alleen in de context van het heersende klimaatdebat, maar ook omdat het vragen opriep over de didactische aanpak van de lesgever en de opleiding. Klager kan bovendien beschouwd worden als een publiek figuur, gezien zijn kandidatuur bij de twee recente gemeente- en provincieraadsverkiezingen, zijn gewezen mandaat als OCMW-raadslid en zijn activiteiten voor een milieuactiegroep, waarvoor hij ook als woordvoerder optrad. Zijn les stond daar niet los van, maar lag in het verlengde van zijn publieke, politieke en maatschappelijke standpunten en activiteiten.

Klager vraagt de verwijdering van het artikel uit het online archief en roept het recht op vergetelheid in. Hij legt daarvoor een attest voor waarin verklaard wordt dat hij zich in een toestand van medische ongeschiktheid bevond op het moment van de feiten. Maar hij wil niet dat media over de medische context berichten. Los van het feit dat de media de

gebeurtenissen dan ook niet kunnen duiden in hun berichtgeving, is een medische context op zich geen reden waarom die berichtgeving niet toegankelijk zou mogen blijven.

De Raad is van oordeel dat de rechten en belangen die klager inroept om het artikel te laten verwijderen niet opwegen tegen het maatschappelijk belang van een zo volledig mogelijk archief en van het recht op informatie, waarvan sprake is in de richtlijn bij artikel 22 van de Code. Overigens gaat het artikel over recente feiten en is het klimaatdebat nog steeds actueel.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is ongegrond.

Brussel, 10 december 2020